

Січень 1944

Хроніка визволення Сміли і
Смілянського району від
німецьких окупантів.

В
і
Д
Н

14 грудня 1943 р.
ВИЗВОЛЕННЯ М.
Черкас від
німецько-
фашистських
загарбників.

а
ш
и
с
т
с

Просуваючись наші

полки звільнили села:

Змагайлівка, Червона

Слобода, Леськи, В.

Бузуків, Вергуни,

Нечаївка, Думанці

6.01. Великий загін німецької піхоти при підтримці 4-х танків, вклинившись в оборону на стику 1237 і 1239 сп, повів наступ вздовж залізниці Білозір'я-Черкаси. Енергійною контратакою становище було відновлено. На полі битви залишились танк і 15 убитих гітлерівців.

7.01. Вночі, недалеко від станції Зам'ятниця, через німецькі оборонні порядки, по тонкому льоду Тясмину, який провалювався, із ур. Холодний Яр в розташування 1235 сп прорвалися близько 2-х тисяч партизанів загонів П. А. Дубового та І.М. Боровикова і до 5-ти тисяч мирних жителів, яких радісно зустріли воїни і місцеве населення.

8.01 Під
прикриттям
нашої артилерії
продовжували
виходити на
східний берег
річки
партизани, а з
ними старики,
жінки та діти.

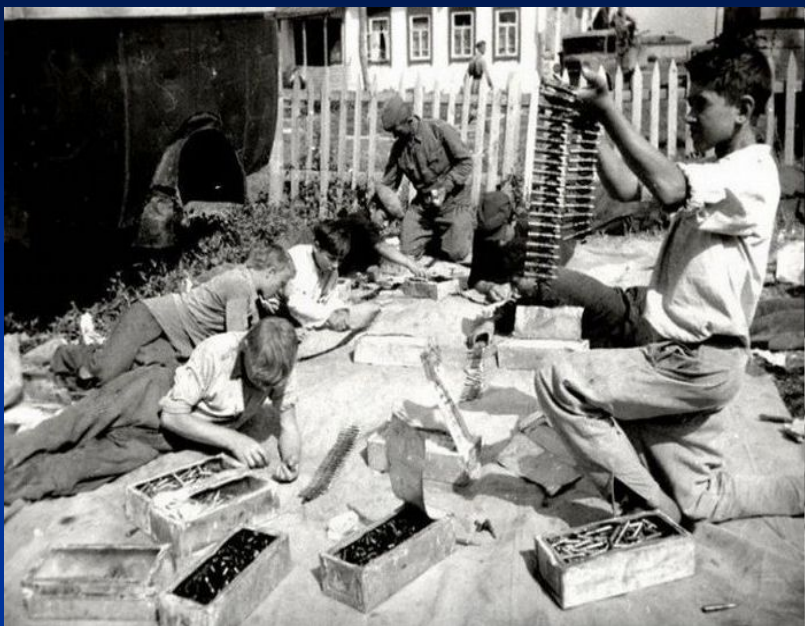
9.01. У ніч з 8 на 9 січня, щоб зірвати каральну операцію фашистських головорізів, розпочату проти партизанів і мирного населення, врятувати від смерті тих, хто не встиг перейти лінію фронту, підрозділи 1235, сп форсували р.Тясмин. На ранок 9.01 оволоділи селами Зам'ятниця, Деминці, Чубівка, Куликівка, хутором Першотравневий. Разом з 1235 сп діяли п'ять партизанських рот у складі 330 осіб із загонів імені Сталіна і Москви. Полкові і партизанські підрозділи вийшли у тил оборони ворога і, відбиваючи контратаки піхоти і танків ворога, звільнили села Плєскачівку і Завадівку. Підходи до урочища Холодний Яр були звільнені, з лісу почався масовий вихід радянських громадян. Вранці 3-й стр. б-н 1235 сп переправився через р.Тясмин, оволодів с. Гуляй-Городок, вступив у вогневий бій із ворогом.

10.01. У ніч на 10 січня, переслідуючи відступаючого противника, дивізія перейшла у наступ. Ворог кидався у шалені контратаки.

У цей день 1239 сп відбив дев'ять німецьких контратак . Під кінець дня полки оволоділи: 1235-й - с.Сунки, хуторами Шевченка, Леніна і селищем Червоне; 1237-й - сёлами М.Бузуків, Голов'ятине, Ододівка; 1239-й - повністю очистив Білозір'я і Хацьки, оволодів с.Комарівка, Залевки.

11.01-13.01. Дивізія, яка форсувала головними силами Тясмин і болото Ірдинь, вела бій по звільненню Смілянського району, знову виходячи до берега петляючої норавливої річки. Стрілецький батальйон 1239 сп 12.01 оволодів східною околицею Сміли. Був завойований плацдарм для штурму міста важливого укріпленого пункту оборони противника, де зосереджувалися його резерви, в т.ч. і танкові.

Під дією нашої артилерії виявився Шевченківський (ст. Бобринська) залізничний вузол, який був вимушений повністю припинити свою роботу. Розгорівся бій за с.Гречківка. Наступаючі частини спробували з ходу форсувати знову Тясмин, але успіху не мали. Полки проводили перегрупування сил від Сміли до с. Райгород. З цього рубежа були відізовані партизанські підрозділи.

14.01. Вночі 1239 сп захопив ворожі траншеї у західній частині В. Яблунівки, але був витіснений противником. 1235 сп оволодів Райгородом і частиною с. Березняків. Зустрівши сильний опір ворога, просунулися далі не зміг. 1237 сп вів важкий оборонний бій.

15.01. Полки відновили наступ, але успіху не мали. Ворожа піхота при підтримці танків кидалась у люті контратаки. В районі Березняків роті німецьких автоматників, яка діяла при підтримці 4-х танків і самохідної гармати, вдалося дещо потіснити наші підрозділи. Бої всюди носили стійкий характер. Група фашистів із 72 піхотної дивізії, відрізана у ході нашого наступу від своїх частин, вдень пішла на прорив через Дестабілізовану лінію фронту в Райгороді, при цьому напавши на штаб 1235 сп.

16.01 За наказом
командира 78 стр.
корпусу дивізія перейшла
до активної оборони на
рубежах уздовж східного
берега Тясмину.

17.01 Зранку противник в
районі Березняків
здійсни в розвідку боєм.

18.01.- 20.01. Дивізія в обороні.

21.01. Підрозділи 1 2 3 9 с п несподіваним, від- важним кидком захопили частину зарічної В.Яблуні- вки, але під натиском **ворога** змушені були відійти.

Репортаж из дня вчерашнего

22.01. У цю ніч 3-й сб 1235 сп переправився через р. Тясмин і заволодів південно-західною частиною с. Березняки. Відбивши кілька контратак ворога, закріпився на досягнутому рубежі. Ввечері ворог силою близько 200 осіб при підтримці сильного артилерійського вогню, 3-х танків, 2-х самохідок і 3-х бронемашин контратакував наші роти. В результаті важкого бою підбито два танки, самохідку і знищено десятки ворожих солдатів і офіцерів.

23.01. Ціною великих втрат ворогу вдалося в районі В. Яблунівки і Березняків потіснити наші частини і знову вийти на західний берег річки.

24.01 Початок
Корсунь-
Шевченківської
битви. Дивізія на
зайнятих рубежах
вела підготовку до
наступу. Нічні
пошуки розвідників.
У 1235 і 1237 полках
взяті "язики".

25-28.01. Артпідготовка. Наступ полків дивізії із зайнятих рубежів:Гречківка, В. Яблунівка, Березняки з проривом лінії оборони ворога південніше Сміли, в загальному напрямку на Ротмістрів ку. Зліва від Райгорода, у напрямку с.Ташлик наступає 254 сд, яка напередодні після поповнення і відпочинку ввійшла до складу 78 ск. Справа, від с. Білозір'я, діє 294 сд. Не маючи переваги над ворогом у силах, переборюючи впертий опір гітлерівців, відбиваючи жорстокі контратаки, полки форсували Тясмин, прорвали оборону ворога і у важких погодних умовах, по бездоріжжю, багнюці, з боями просувалися вперед. Ворог, не шкодуючи сил і техніки, відчайдушно пробував відкинути наші частини на південь від Сміли. За чотири дні боїв 1235 сп повністю очистив від ворога с. Березняки, оволодів радг. Софіївка, с. Полівкою і продовжував наступати у напрямку с. Ковалихи. 1237 сп тримав оборону, вів бій за залізничну станцію і селище Шевченкове; 1239 сп повністю очистив від ворога В.Я блунівку, оволодів М. Смілянкою, Тернівкою, М.Яблунівкою.

29.01. Уміло здійснювали фланговий удар з півдня від Сміли 1235 сп, який оволодів с.Ковалихою, і 1239 сп, який йшов на с.Западня. Німецькі частини, боячись оточення, прикриваючись ар'єргардами, стали відступати з міста. Підрозділ и 1237 сп увірвались у м. Смілу, зім'яли заслін гітлерівців направились на с. Костянтинівну, с. Будки, які і були звільнені. Одночасно були звільнені від фашистів залізнична станція і селище Шевченкове. В розграбованій, спустошеній Смілі були звільнені із концтаборів військовополонені.

30.01. Продовжуючи наступ, 1235 сп звільнив важливий вузол німецької оборони с. Ротмістрівку, де знаходився аеродром противника. Удар полку був настільки стрімким, що німці не встигли підірвати аеродромні споруди. 1237 сп оволодів селами Миколаївка, Западня, Балаклея. 1239 сп, який оволодів ст. Володимирівка і хутором Вовківка, Могилевкою, виведений у резерв комдива.

31.01. Полкова батарея протитанкових гармат 1235 сп увірвалась в Мельниківку і своїм зухвалим маневром посіяла паніку серед ворогів, змусивши їх тікати з села. Успіх артилеристів закріпили стрілецькі підрозділи цього полку. Продовжуючи наступ, 1235 сп звільнив с.Носачів. Німецькі окупанти були викинуті із Смілянського району. Більше двох третин населених пунктів і саме місто Сміла звільнили від німецьких загарбників воїни 373 стрілецької дивізії. Багато солдатів і офіцерів навічно залишились лежати у землі Смілянщини. Народ зберігає пам'ять про своїх визволителів, про тих, хто віддав своє життя в ім'я свободи Батьківщини.

